

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 45

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

מדרגתו של ה'נושא בעול עם חברו'

משה רבנו ששקול כנגד כל ישראל, הצטער כל כך על חטאם של ישראל, עד שהצליח לבטל את הגזירה לכלות את עם ישראל. כזו צריכה להיות המדרגה של 'נושא בעול עם חברו'

בקש גדולה לעצמו ולא בקש עליהם רחמים. וכשאמרו לו שכולם ימותו וממנו יצא מחדש עם ישראל, קפץ הפרנס על המציאה. לא! משה רבנו מוכן למות ואינו מסכים.

הבה נתבונן: מי מוכן למות? משה רבנו, ששקול כנגד כל ישראל! דהיינו: לא שיהיה כל ה'משה רבנו' שיחיה, אם חלילה ימות אחד מישראל. וכמו שמצינו, כשאמר לו הקב"ה: 'שתי שבועות נשבעתי, אחת שתמות, או לאבד את ישראל, לבטל שתייהן אי אפשר ואם תרצה אתה לחיות, יאבדו ישראל'. השיבו משה 'יאבד משה ואלף כמוהו ואל יאבד אחד מישראל'

מיד 'ויחל משה' נעשה כולו אחילו של אש, חילה את עצמו, נהיה חולה עד כדי מיתה וכמעט מת, מרוב שהיה מתפלל ומתחנן לה, שלא יעשה כן, עד שבקש מה: 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת', איני רוצה לחיות. תמחה אותי מספרך. ואכן בפרשת 'תצוה' אין איזכור של משה בשמו, כלל.

איזו מדרגה נפלאה, של משה רבנו ב'נושא בעול עם חברו'.

מה זה, 'נושא בעול עם חברו'? רואה את חברו מצטער ומצטער עמו, רואה את חברו ביסוריו ונושא אתו במשאו על שכמו, כך נושא בעול של חברו, עמו.

נאמר בגמרא, שבת: שאם יש אדם שהאילן שלו משיר פירות ישים חוט ארום על העץ לסימן, בכדי שהעוברים ושבים יבינו שהבעלים של האילן מצטער וע"י כך יתפללו למענו שירפא העץ ותסור המכה.

פעם, היה מספיק לשים רק סרט ארום על עץ, כדי שכל עובר ושב יתפלל בעבור חברו שאינו מכירו ויבקש רחמים שהעץ ירפא.

היום, לצערנו יכול אדם לבוא, להתחנן ולבקש בפה מלא, לשכב על הרצפה

ללמוד יותר קשה, בעמל, ביגיעה, בזיעה, בטלטול, בגלות וביסורים. וכל זה תקון, על מעשה העגל.

למרות זאת, הרועה הנאמן משה רבנו, לא ויתר. וכשהקב"ה אומר למשה 'ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם', הוא לא מוכן לקבל את זה. מיד 'ויאמר לפניו: רבונו של עולם אין אני מניחך עד שתסלח ותמחול להם'. וכששומע משה 'ואעשה אותך לגוי גדול'? הוא מבין שחס ושלום כל העם יכלה ורק הוא ישרא? משה אומר

לקב"ה: 'רבש'ע ומה כסא של שלש רגלים אינו יכול לעמוד לפניך בשעת כעסך, כסא של רגל אחד היאך יכול לעמוד'. אברהם, יצחק ויעקב, שהעמידו את העם הזה ועתה בשעת כעסך, הינך רוצה לכלותם. רצונך להעמיד עם שלם, מחדש, על רגל אחת? על אחת כמה וכמה שהוא לא יתקיים. 'ולא עוד, אלא שיש לי בושת פנים מאבותי', מה אני אגיד לפני אבותי אברהם יצחק ויעקב, אחרי 120 שנה, 'עכשיו יאמרו: ראו פרנס שעמד עליהם,

מה עשה משה רבינו, לאחר חטא העגל, בשביל שעם ישראל יתעורר ושהקב"ה לא יכלם?

משה, שארבעים יום וארבעים לילה לא אכל ולא שתה ובכדי להוריד את הלוחות, נלחם עם המלאכים, שלא הסכימו לתת את התורה ואמרו: 'מה לילוד אשה בינינו?' משה התוכח עמם ואמר להם: 'יש ביניכם לא תרצח? יש ביניכם לא תגנוב? יש כבוד את אביך ואת אמך?' ההתמודדות היתה קשה, עד שהקב"ה אמר לו: 'אחוז בכסא כבודי והשב להם תשובה'. יש אומרים, שכאשר הקב"ה אמר למשה, השב להם 'תשובה', הוא כבר אמר לו את התשובה עצמה: יש תשובה לעם ישראל! יש חזרה תשובה! יש תשובה ל'לא תרצח' ל'לא תגנב', לכל זה, יש תשובה.

ואחר כל זאת, בשעה שמשח מוריד את התורה, כולם מחוללים וצוהלים ליד העגל והם אפילו לא מכירים בחטאם. באותה שעה הוא שבר את הלוחות ובוזה הוא זעזע, את עם ישראל.

אך עלינו לדעת מה גרם חטא העגל? מה איבדנו? ומה עונשו? אמר הקב"ה 'אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כלכם', אני אמרתי שאתם כמו המלאכים ולא תמותו, כאדם הראשון לפני חטא עץ הדעת, שאם לא היה אוכל, היה חי לעולם. עתה, 'כאדם תמותון', כמו אדם הראשון לאחר חטאו. אתם, שהגעתם למעמד הזה וראיתם שנפתחו שבעה רקיעים ושמעתיים "אנכי" ו"לא יהיה לך" וראיתם את העליונים, אתם, זכיתם להגיע למדרגה שלא תמותו יותר. אבל, מכיון שחטאתם בעגל, 'כאדם תמותון'.

ולא עוד, אלא אם היו מקבלים את הלוחות הראשונים, היו לומדים תורה ולעולם לא משכחים. לעולם לא היתה אומה ולשון שולטים בנו. לא היתה גלות ולא היו יסורים. אבל מאחר שנשתברו הלוחות הראשונים, שהם מעשה ה', נוספו הלכות והגדות ומדרשים. וצריך

דף חדש

מדוע מתחילה הגמרא בקריאת שמע?

דברים מרבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל, לרגל סיום למוד מחזור הדף היומי ותחילתו מהחדש בקרוב

וכן הולך בהעלם עד סיום התלמוד בסדר 'טהרות', כי הטומאה הוא הדבר הגרוע מהכל שמטמא בנגיעה בלבד ולפעמים אפילו בהיותו באויר כגון בכלי חרס ואהל המת. וההיפך - 'טהרות' הוא המדרגה היותר גדולה בתואר 'דעת', כמבואר בפירוש רש"י על התורה (שמות לא, ג) ש'דעת' הוא 'רוח הקדש'. וכדרך שאמרו חכמינו ז"ל (בחגיגה דף יד.) על רבי עקיבא 'כלך אצל מסכתות נגיעים ואהלות', לפי ששם צריך חכמה גדולה ורבי עקיבא הוא מעלת החכמה, שאין למעלה ממנו בכח אנושי, כמו שמשמע (בבבא בתרא דף יב), כי היה גדול גם ממושה רבינו ע"ה בחכמה, כמבואר (במנחות דף כט:). ובחכמה כזו יוכל להשיג סדר 'טהרות' על בוריה.

הנה חכמינו ז"ל התחילו את התלמוד בבלי במצות קריאת שמע ותפלה וברכות, שהוא הדבור לנוכח השם יתברך וההכרה הברורה באמיתות הש"י, לפי שכשמתחיל האיש היהודי להתקרב לדברי התורה, השם יתברך פותח לו אור גדול וכמבואר (כשבת דף פח:): 'שבדבור ראשון יצתה נשמתו ובדבור שני הוציא הקב"ה טל והחיה אותם', כי בדבור הראשון שורה על האדם אור גדול ואילו אחר כך מוריד הקב"ה עליו טל שהוא האפלת האור, כי הטל יורד רק כשאין אור השמש וכמבואר בפסוק "וחם השמש ונמס".

סדר מחזור התלמוד

אמרו חכמינו ז"ל (כשבת דף ל.) 'אמונה - זה סדר זרעים'. וענין ה'אמונה' הינו כשאין הדבר מבורר לעין כל, אלא שצריך להאמין וכידוע ד'אמונתך' הוא "בלילות", אבל ביום נקרא 'אמת' לפי שמבורר לעין והיינו: שאמנם שבהתחלה נראה כאלו נפתח אור גדול, אבל לקב"ה יש מעמקים גדולים ואור למעלה מאור, עד שהאור התחתון הוא חושך לנגדו. והשם יתברך רוצה להרים האדם בכל עת למעלה למעלה ומיד בלכתו, מההתחלה האור הזה נעשה מורגל אצלו ושב לחושך.

'עתך - זה סדר מועד' ואמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי ברכות פ"ט) 'כל הקובע עתים לתורה מפר' כו', כי באמת צריך להיות "לא ימוש" וגו' ולהיות הקדושה עליו בתמידות ולא רק בשבתות וימים טובים בלבד, רק בתחילה שואלים האדם 'קבעת עתים לתורה', לפי שמזה לא יפחות על כל פנים פרק אחד שחרית כו' שבזה מקיים "לא ימוש" כמבואר (במנחות דף צט:)

טעם לסיום התלמוד במסכת נדה

בסיימה, מתחיל שנית 'ברכות' חוזר ומאיר אור ברור בהכרת הנוכח, בקריאת שמע תפלה וברכות ביתר שאת מבפעם ראשון. ומיד אחר ההתחלה שנית, חוזר ל'אמונות - זה סדר זרעים' שמתעלם, כי ההרגל נעשה טבע ואוכמא (שחור) היה לגביה (לגבי) וחוזר להתחדש כטעם מלוי הלבנה וחסרונה בכל חדש. ולכן סיום התלמוד הוא במסכת נדה וכמבואר (בנדה דף לא:): ענין הנדה, כדי לחכבה על בעלה שלא יהיה שולט בו ההרגל, עד שלא יהא מרגיש התחדשות נועם.

וזהו עיקר כל התורה כולה, השנוי והעליה ממדרגה למדרגה בכיאה ויציאה, כטעם "לא אוכל עוד לצאת ולבוא", שאין מרגיש התחדשות אור, רק על ידי היציאה, שבאמת יש אור, רק שעל ידי ההרגל שב להעלם וכמו שנתבאר, דנעשה שוב בדרגת 'אמונה' שהברור הגמור, שב להיות כהעלם והשכח ליל. ■

תפילה

אשרי יושבי ביתך

'כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים ביום מובטח לו שהוא בן עולם הבא'. פנינים יקרים ונפלאים על מזמור "אשרי"

הרב יוסף ירושלמי

מיוחד לגנזי המלך

"אשרי יושבי ביתך".

כשיכנס האדם לבית הכנסת, יכין שגופו נכנס עתה לבית הכנסת של מטה ונשמתו נכנסת לבית הכנסת של מעלה וכן הוא בכניסתו לבית המדרש ולכן ירבה הישיבה בהם. (חרדים פרק טו)

"עוד יהללוך ס'ה".

'אמר רבי יהושע בן לוי כל מי שנכנס

אשרי העם שזכות משה רבינו ע"ה עומדת לו. ומובא מהזוהר הקדוש (ח"ג בדף רע"ג) דור רעיא מהימנא אנת נהיר בשתי' רבוא. (פי' הרוקח) אמרו חכמינו ז"ל במסכת שבת (דף קיח:): 'אמר רבי יוסי יהא חלקי עם גומרי הלל בכל יום' ולמסקנת הגמרא הכונה על 'פסוקי דזמרה' כלומר, ממזמור "אשרי" עד מזמור "כל הנשמה תהלל קה". ומבאר בספר לבוש (סי' נא) שהם נקראים הלל, כיון שמתחילים ממזמור "תהלה לדוד" עד "כל הנשמה תהלל".

לבית הכנסת ולבית המדרש בעולם הזה, זוכה להכנס לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לעתיד לבא', שנאמר "אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך ס'ה". (מדרש רבה פרשת עקב ז, א) ופירש במתנות כהונה, שסלה הכונה לעדי עד.

אולם הספורנו כתב, "עוד יהללוך" הבקשה היא שגם האחרים יהללו את הקב"ה.

"אשרי העם שככה לו".

"שככה" בגמטריא 'משה' כלומר

שואל ומשיב

למה הקב"ה לא מתגלה בדורנו?

מדוע דורות ראשונים זכו לגלוי ואנחנו לא? הרב אמנון יצחק משיב

בדומה לזה נשאלתי: תגיד לי, למה הקב"ה לא מראה היום נסים, כמו שעשה פעם? השבתי: הסיבה לכך שאיננו מבינים בנסים.

לדוגמא: אתה רואה את האצבע שלי? כן!

תגיד לי, כשאני מניח אותה כאן על השלחן ומגביה את האצבע, זה נס, או טבע?

ענה לי, זה לא נס! ואם אני אגיד לכוס שלפני, קפצני והיא תקפוץ משם לפה, זה נס או טבע?

ענה לי, זה נס ברור! אמרתי לו: אתה רואה שאיננו מבינים בניסים? אם אני אומר לכוס קפצני והיא קופצת, אתה אומר זה נס. ואם אני, מבלי להגיד

לאצבע קפצני, היא קופצת, זה לא נס! אנחנו פשוט התרגלנו כל כך לניסים עד שהפכו בעינינו לטבע ואיננו שמים לב כלל, שהכל מונהג ע"י הקב"ה. ועתה, באם אתה עדין רוצה לראות אותה? יש רק אפשרות אחת ומהירה: לקפוץ לבקור שם. אבל לא תמיד חוזרים... ■

לא. ואחר כך אתה נכנס למונית, יושב על הכסא ומוצא עוד מאה שקלים על המושב, האם זה מקרה?

לא, הבנתי את הרעיון. כשדברים חוזרים על עצמם ויש סדר רציף כזה, ודאי שאין זה מקרה, אלא, יש כאן יד מכוונת.

הגוף שלך עובד בצורה הרבה יותר משכנעת, שהרי יש לו מתכנן ומפעיל בלתי בקרבך, מאשר למצא בכל פעם מאה שקלים.

יש כך, ביליונים של תאים, שעובדים ברצף ובתאום כרונולוגי מדהים, במאות אברים שונים הפועלים בעת ובעונה אחת, מסיבות רצוניות שונות, למטרות נפרדות ויעודים אחרים זה מזה ואחד תלוי בשני והם שמניעים את כל מציאותך. אך אמור נא לי

מהיכן כח החיות שלך? ומה מניע את כל זה? שהרי החק הפיסיקלי אומר: אין כח נע, אלא אם יש לו, כח מניע. מהו? או, מיהו אותו כח?

אם חפשת לראותו קיים, הרי שהקיים שבך, מעידהו. באם אתה חי, מרגיש ונושם ואתה אינך הגורם, אין גלוי גדול מזה.

שאלה: למה הקדוש ברוך הוא לא מתגלה לנו, בדור הזה? הרב: "מתגלה" אתה מתכוון שאתה תראה אותו?

השואל: כן, כאילו משהו מוחשי. הרב: את הנשמה שלך אתה יכול לראות?

השואל: לא. כי זה רוחני. אבל הקב"ה, הרי בעבר הרחוק התגלה.

הרב: לקב"ה יש דרכים להתגלות, אך אין בכונת הקב"ה להתגלות לכל עצל במחשבתו ולקיים מעמדים נוספים כמעמד הר סיני, כגון: מעמד רמת השרון, מעמד רחביה, מעמד שוהם, מעמד בכנסת, מעמד בבית כנסת ומעמד בביתך. מספיקות הדוגמאות הבאות בכדי להבין את 'כונת המשורר': אם אני אעמוד מאחורי המסך ואשמיע קולות מבלי שתראני, תדע שיש משהו מאחור, נכון? באם המסך יזוז, האם תבין שיש מי שהזיזו? כן?

כן. יפה. ואם אני רואה סדר מופתי מסוים, האם לא ברור שמישהו עומד מאחורי זה? לדוגמא: נניח שאתה קם בבקר וליד הכרית אתה מוצא מאה שקלים ואתה דר לבדך, זה יכול להיות מקרה?

לא. ובאם אתה יורד במדרגות ובקומה ראשונה, אתה מוצא עוד מאה שקלים מונחים לפניך, האם זה מקרה?

דינו במיתה. אלא שיש בזה ב' תועליות: א', להודיע שאין אחר מישראל נכשל בחטא עצום כזה, כי אם הפושע המוחלט אשר בעיקר תולדתו, פגום מצד אביו ואמו.

וב', כי מכאן יתבאר לנו עיקר גדולה ופנה עצומה בברכות וכיצד יתחייב האדם לברך ד', שהרי המקלל תחילה פירש את ד' באותיותיו ואחר כך קלל, כמו שנאמר "ויקב" וכו' "ויקלל" ונתחייב מיתה.

וכן לענין הברכה והשכר, צריך המברך שיתבונן תחילה בלבו וכו' ואח"כ יברך את ד', וזכר לדבר "ארוממך אלקי המלך" ורק אחר כך "ואברכה שמך" וכענין שאמר: 'לעולם יכנס אדם שעור שני פתחים ואח"כ יתפלל'. (רבינו בחיי סוף פרשת אמור) ■

הפסוקים ואל מה ירמוז, אז יכיר ויבחין בנפלאותיו של תמים דעים ויתחזק לבו באמונת השם יתברך ועבודתו ובוזה יזכה לירש חיי העולם הבא.

(רבינו בחיי פרשת צו) מעלת תהלה זו. שהיא סדורה באותיות הא' ב', מורה על רוב חסדי השם יתברך, כמו שסדור הא' ב' מוסיף והולך במספרו, כן חסדו של הקב"ה מוסיף והולך ובחסדו הוא מאיר לכל יושבי תבל, הולך ואור. (צל"ח על מסכת ברכות דף ד')

"ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד"

למה הוצרכה התורה בספור מעשה המקלל והי' ראוי להסתירו לכבוד השם ורק שיודיע הדין בתורה, כי מקלל ד'

ועוד אמרו חכמינו ז"ל במסכת ברכות (דף ד'): 'כל האומר תהלה לדרו ג' פעמים ביום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא'. ודרך המוסר ותכסיס המלכות, לסדר השבח תחילה ואחר כך יבקש צרכיו ממנו. וכתב על זה בעל הרוקח שמוכתח לו שהוא בן עולם הבא, לפי שהוא שיר נכבד ושבחי שבחים וסודות הרבה יש באלו המזמורים.

"תהילה לדרו"

כאן מתחיל המזמור ומסיים "שם קדשו לעולם ועד", מתיבת "ארוממך" עד תיבת "שם קדשו לעולם ועד", יש ק"ג תיבות וכשאנו אומרים אותו ג' פעמים ביום (פעם נוספת באשרי שאחרי תפילת העמידה ובשלישית קודם תפילת העמידה של מנחה) יתקבל לנו ת"ג תיבות כמנין "תהילה". (פי' הרוקח) מתוך שיתבונן האדם במה שיורו

פרשת תצוה

"ונשמע קולו בבאו אל הקדש"

מתי נשמעים קולו ובקשותיו של האדם?
כשהוא בבית הכנסת ובבית המדרש

הרה"ג שלמה לוינשטיין מיוחד לגנזי המלך

"ועשית... מעיל האפור כלייל תכלת: וְהָיָה פִּי רֵאשׁוֹ בְּתוֹכּוֹ שִׁפְהַ יְהִיָּה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֲרָג... (שמות כ"ח, ל"א - ל"ב)

אומר היהודי הקדוש מפשיסחא, שצריך להיות מחסום לפה ולא לדבר, דבר אסור. כתוב בגמרא (תמיד כ"ו.) שבבתי הכסא של הכהנים בבית המקדש (במחילות מתחת להר הבית) - היה מנעול. אם בא מישהו ומצאו נעול, סימן שיש בפנים מישוהו. אם מצאו פתוח - סימן שאין שם איש.

אומר היהודי הקדוש מפשיסחא: מצאו נעול - יש בפנים איש. מי שנועל את הפה, סימן שהוא בן אדם. מצאו פתוח - אם הפה של האדם 'פתוח' - סימן שאין בפנים איש...

"...על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ד' ובצאתו ולא ימות" (שמות כ"ח, ל"ה)

וצריך להבין: כיצד נכנס הכהן הגדול עם המעיל ופעמוני הזהב, ביום כפור לקדש הקדשים - הלא הגמרא אומרת (ראש השנה כ"ו): 'אמר רב חסדא מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים (לקדש הקדשים)? לפי שאין קטיגור נעשה סניגור.'

ועוד, בפרשת ויקהל חוזרים על פרטי בגדי הכהן: **"פַּעֲמֹן וְרִמָּן פַּעֲמֹן וְרִמָּן עַל שׁוּלֵי הַמַּעֲיֵל סָבִיב לְשֵׁרֶת פֶּאֶשֶׁר צִנְהָ ד'" (שמות ל"ט, כ"ו)** וכאן לא כתוב לשרת בכואו אל הקדש, אלא לשרת בלבד. מדוע ההבדל בנסוחים?

ואמר לי ידידי הרב זומר, שהמעיל אכן נועד במקורו לשרת ביום הכפורים, לכן בפרשת "תצוה" כתוב: **"ונשמע קולו בבאו אל הקדש"**, שהיה הכהן אמור להכנס עם המעיל והזהב לקדש הקדשים. אבל לאחר מעשה העגל, כבר כתוב רק לשרת, כי באמת אין קטיגור נעשה סניגור.

לכן כתוב בגמרא (יומא נ"ד) כי לכלי הקטורת, היה "ניאשטיק". בכל יום, הוא היה כלי פשוט וביום הכפורים, עשו מחתה מיוחדת עם "ניאשטיק" (רש"י מסביר: שזו טבעת ברזל שתקיש על הכלי, משום **"ונשמע קולו בבאו אל הקדש"**).

ומסביר בספר 'מנחם משיב נפש' את דברי רש"י על **"ונשמע קולו בבאו אל הקדש"**, שהואיל ואי אפשר להכנס עם המעיל, אז במקומו שמו את ה"ניאשטיק" שיהיה קולו נשמע בכואו אל הקדש.

"...ונשמע קולו בבאו אל הקדש..." (שמות כ"ח, ל"ה)

אומר 'בעל הטורים': כתוב ג' פעמים בתנ"ך **"ונשמע"**:

"ונשמע קולו בבאו אל הקדש" (שמות כ"ח ל"ה)
"נעשה ונשמע" (שמות כ"ד ז')
"ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא" (מגילת אסתר א' כ')

מכאן, אומר 'בעל הטורים': רמז לכתוב (מגילה ג') ש'מקרא מגילה ותלמוד תורה - מקרא מגילה עדיף' (מבטלים תורה לשמוע מקרא מגילה). וממשיכה הגמרא: 'מקרא מגילה עדיף גם מעבודת הקרבנות בבית המקדש'.

מסביר 'בעל הטורים': על זה נאמר ג'

פעמים: **"ונשמע קולו בבאו אל הקדש" - זו עבודת הקרבנות. "נעשה ונשמע" - זו תורה. "ונשמע פתגם המלך אשר יעשה" - זה מקרא מגילה.**

ובהמשך כתוב **"כי רבה היא"**, רמז לזה שהיא יותר מכולם, כלומר שמקרא מגילה חשובה יותר מתלמוד תורה ומעבודת הקרבנות.

לגבי ג' פעמים **"ונשמע"** יש שמסבירים זאת על 'ארבע מידות בהולכי לבית המדרש':

♦ יש מי שהולך ואינו עושה - הוא מקבל שכר הליכה.

♦ יש מי שאינו הולך ועושה - הוא מקיים התורה, אך לא בא לבית המדרש.

♦ יש מי שבא לבית המדרש ועושה - זה זה חסיד.

♦ יש מי שאינו בא ואינו עושה - אליו לא נתייחס.

"ונשמע קולו בבאו אל הקדש" - מתיחס לגבי מי שהולך ואינו עושה, כלומר, שרק נשמע קולו. דהיינו: לומד ואינו מקיים.

"ונשמע פתגם המלך... אשר יעשה" - מתיחס למי שמקיים התורה, מבלי לבוא לבית המדרש

"נעשה ונשמע" - מתיחס למי שבא לבית המדרש וגם עושה - הרי זה חסיד.

"...ונשמע קולו בבאו אל הקדש..." (שמות כ"ח, ל"ה)

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ספר הוראות."

"ושכנתי בתוך... ישראל והייתי להם לאלקים: וידעו כי אני ד' אלקיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם"... (שמות כ"ט, מ"ה - מ"ו)

פירש ה'חתם סופר: עפ"י דיוק בפסוק: **"נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו: עזרנו בשם ד' עשה שמים"...** (תהילים קכ"ד, ז' - ח')

ולכאורה כבר נאמר קודם **"נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים"** ומדוע חזר הפסוק לאמר **"הפח נשבר ואנחנו נמלטנו"**?

אלא מסביר ה'חתם סופר: (עפ"י הגמרא בבא בתרא כב.): **"כל מי שנענש חברו על ידו, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה"**. ואם כן ישראל שנענשו מצרים על ידם, לא יזכו להשראת השכינה. לכן טענו ישראל (פסחים קי"ז) **"לא לנו ד", אל תעניש את מצרים בגללנו, די לנו שניצלנו. אך ד' עונה: "למעני, למעני אעשה"**. כי א"א להשכין השכינה בתוך בני ישראל, אא"כ יוציא ד' את כל צבאות ד' מארץ מצרים.

ועכשיו הפסוקים מבוררים, **"נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים"** אבל זה עוד לא הכל, אלא **"הפח נשבר (הם קבלו עונשם) ואנחנו נמלטנו"** (שלא

לקו בגללנו, אלא **"למעני אעשה"**).

ולפי זה מסביר ה'חתם סופר: **"ושכנתי בתוך בני ישראל"** ואעפ"י שמצרים נענשו בגללם והרי אין מכניסין במחיצתו של ד' את מי שחברו נענש בגללו? התשובה היא, ש**"אני ד' אלקיהם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים"** לשכני בתוכם, למעני עשיתי. ■

אין מאורע שעובר 'סתם כך'. אומר בעל 'חדושי הרי"ם': רבי עקיבא הלך בדרך וראה אבן ובה חור. ראה שהמים הם שטפטפו על האבן וקדחו בה חור. אמר רבי עקיבא: ומה מים שחקו אבנים, אז התורה תצליח לקדוח בלב שלי.

וזה מה שנאמר **"בחרושת אבן למלאת"**. לקחת את החור שיש באבן ולהבין ולהשליך מזה ליראת שמים.

מסופר על מרן הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שתלמידיו שלחו לו מאמריקה פרימוס. כשהגיעה החבילה לביתו ניסו להרכיב את המכשיר ולא ידעו איך. אמר להם: **"ודאי יש בתוך הקופסא הוראות"** ואכן נמצא דף ההוראות. מיד קרא בשמחה: **"יש לך ראייה שתורה משמים! אם פרימוס לא שולחים בלי הוראות, כל שכן שהעולם לא נברא בלי**

כתב בספר 'ברכת יצחק': עוד פירשתי כונה בפסוק **"ונשמע קולו בבאו אל הקדש"** בדרך מאמרם ז"ל (חולין פ"ט). **"מה אומנותו של אדם בעולם הזה: ישים עצמו כאלם, יכול אף לדברי תורה, ת"ל צדק תדברון"** ע"כ.

וזהו המאמר **"ונשמע קולו"** אימתי ראוי שישמע הקול זה דוקא **"בבאו אל הקדש"** לעסוק בתורה ובתפילה אזי הוא **"עת לדבר"**. אמנם בזמן אחר הוא **"עת לחשות"** ואם כך יעשה אזי **"ובצאתו"** כשיצא מן העולם **"ולא ימות"** כנאמר הכתוב **"מי האיש החפץ חיים"** ר"ל חיים הנצחיים לעולם שכולו ארוך, אזי **"נצור לשונך מרע"** והבן.

"...אשר תעשה על המזבח כבשים בני שנה שנים ליום תמיד" (שמות כ"ט, ל"ח)

אומר ה'פרדס יוסף: יש שני דברים שצריך לעשות תמיד:

- **"שויתי ד' לנגדי תמיד"**
- **"וחטאתי נגדי תמיד"**

על שני התמידים האלה נאמר: **"שנים ליום עולה תמיד"**: אחד זה: **"שויתי ד' לנגדי תמיד"** והשני: **"וחטאתי נגדי תמיד"**.

"ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות ככל מלאכה" (שמות ל"א, ה')

אומר ה'חדושי הרי"ם' שמכל דבר, יהודי צריך להוציא איזה למוד לעבודת ד'. רואים את הענין בכירור אצל גדולי ישראל, שכל דבר שרואים, הם מתרגמים לעבודת ד'. **"מה זה אומר לי בעבודת ד'?"**

עלי הגיון

כתית למאור

כדי שיזכה באורה של תורה, צריך האדם לכתות את עצמו ביגיעה עצומה

בספר 'ברכת יוסף' נאמר: הנה מפורסם שלצורך פרנסתו של אדם חייב אדם לעשות השתדלות ואין סומכים על הנס וכדרך שנאמר "וברכתיך בכל אשר תעשה". אמנם אין מהצורך להרבות בהשתדלות יען 'הגזירה אמת והחריצות שקר' (רמב"ן) וארבע, הורונו חז"ל הק' 'עשה תורתך קבע ומלאכתך ארעי' ובאופן זה העידו חז"ל (ברכות ל"ה ע"ב) על דורות ראשונים שנהגו כך וזו וזו נתקיימה בידם. לעומת זו לזכות ב'כתר תורה', שם כל המרבה בהשתדלות וביגיעה הרי זה משובח

ואמרו חז"ל (מגילה ו') "יגיעת ומצאת תאמין. לא יגיעת ומצאת אל תאמין" ופירש המהרש"א ב'חדושי אגדות' את הפסוק "האמנתי כי אדבר" אימתי אאמין שדברתי נכונה וחדושי בתורה אמיתיים? רק "כי ענית מאד" דהיינו שהתיגעתי בהם מאד. אמנם "אני אמרתי בחפזי" כשחשבתי לברר דברי תורה בחפזון, אזי התברר לי "כל האדם כוזב" ולא עולה בידו, דברים לאמיתם.

ולזה אמר הכתוב "כתית למאור" בכדי לזכות לאורה של תורה, דרוש שיכתות האדם את עצמו, ביגיעה עצומה עד מאד. והוסיף רש"י לפרש 'ולא כתית למנחות' דהיינו לצורך פרנסה (מנחות, רומזים לפרנסה, יען שבאים הם מחיטים, שהם לחמו של אדם) אינו דרוש שיכתות האדם את עצמו ואף שדרוש שיעשה השתדלות, מ"מ לא ירבה בה יותר מן הדרוש לזה, אלא יעשה תורתו קבע ומלאכתו ארעי' ושניהם יתקיימו בידו, בעזרת ה'.

מדרגתו של ה'נושא בעול עם חברו'

>>> המשך מעמ' 1

אנכי ה' אלקיך! אלקיכם, לא נאמר! לא לי אמרת? שמא להם אמרת? ואני בטלתי את הדבור? אתמהא לי! אתה אמרת לי: "אנכי ה' אלקיך" לשון יחיד, של מי? של משה. איתי דברת, אתם לא דברת. שמא אמרת להם ואני לא יודע?.

מהן טענותיו של משה רבנו? וכי יש מישהו מישראל שחשב שלא דברו איתו? ואילו הקב"ה היה אומר להם: אנכי ה' אלקיכם, וכי אז הם לא היו חוטאים? ואם כן היה מועיל, מדוע הוא לא אמר? אלא, הקב"ה הניח פתח של תשובה, לעם ישראל.

מהו הפתח? ה' ידע שישראל יעשו את העגל, אבל אם הם יעשו את העגל, אחרי שהם שמעו 'אנכי ה' אלקיכם', לא יהיה מקום לסנגר עליהם וזו תהיה השחתה שאין כדוגמתה. זהו מרד ומעל בה' ביודעין ואין להם במה להתלות. ואז מידת הדין לא תוכל לשתוק ולותר לעולם. לכן השאיר פתח ואמר: "אנכי ה' אלקיך". הוא הניח למשה רבנו, את הצד לטעון: אתה אמרת רק לי, אתה לא אמרת לכולם.

עם הפתח הזה, נתן הקב"ה אפשרות מילוט, שלא תשלוט מידת הדין לגמרי, כי יש להם צד להתלות בו.

אבל עדין יש "וביום פקדי ופקדתי", בכל יסורים שבאים על ישראל, יש מעט מעון העגל, זהו חסד שעשה ה', שחילק את העונש לאורך כל הזמנים, אחרת, היה צריך בעון העגל, לכלות את עם ישראל, חלילה.

מדהים! איך אהבתו של הקב"ה לעמו, אפי' כשחוטאים לו, עושים עגל ומבזים אותו לעיני כל העולם כולו. ועוד מי? "ישראל אשר בך אתפאר", והמירו כבודו בתבנית שור אוכל עשב.

ואעפ"כ, הקב"ה ומשה רבנו, מוצאים את הדרך, כדי שעם ישראל ימשיך להתקיים.

עלינו להתבונן, עד כמה רחמיו מרובים עלינו ולנצל את ההשגות שניתנת לנו מבלי משים לב כלל, בפתחי תשובה ולמודי סגוריא כאלה ואחרים, שאינם גלויים לנו, אשר ה' מחפש, כדי שלא תשלוט בנו מידת הדין התקיפה.

לכן, עלינו להחליץ חושים, להיות ערים ודרוכים לקיים את מצוות התורה ולעשות נחת רוח לאבינו מרחמנו ולהשית עצות לעצמנו, שלא נביישו ולא נטריחו ולא נכעיסו חלילה, לעולם ועד אמן סלה. ■

ולהשתטח ואנשים לא יחושו כלל. היום, אם יאמרו לאדם "ואעשה אותך לבעל תפקיד" הוא לא רואה את השני ממטר, לא את משפחתו ולא את ילדיו, לא את הפסד משכורתו ולא את בזיונו, שהרי "מי ראוי יותר ממני"...

משה רבנו ידע שמידת הדין לא תשתוק והיא תתבע תמורה חלופית במקום עם ישראל, על כן הגיע עצמו לצער, של אחילו של עצמות עד כדי מיתה. וכיון שהוא שקול כנגד ששים רבוא, בצערו הגדול, הוא שיתק את מידת הדין. משה רבנו כל כך הצטער, צער שהיה שקול כנגד כל ישראל, עד שהוא הצליח לשתק את מידת הדין, שתבטל הגזירה של 'ואכלם'. זהו, 'נושא בעול'.

מבין דברי הפיוס שפייס משה רבנו לקב"ה, אמר: 'מה הבעיה רבש"ע, העגל? הוא דוקא טוב לך, הוא מסייע לך. שואל הקב"ה את משה רבנו: במה הוא מסייע לי? אומר לו משה רבנו: אתה מזריח חמה והוא מזריח לבנה. אתה מזריח כוכבים והוא את המזלות. הקב"ה אומר למשה רבנו: מה? גם אתה טועה כמותם? והלא אין בו ממש. אמר לו משה אם ככה, למה אתה כועס על בניך? אם אין בו ממש, למה יחרה אפך בעמך? הפוך, הוא מסייע לך, מה זה עגל? כלום, חתיכת מתכת. ישתחוו, ירקדו לפניו יום יומיים, שבוע שבועיים, בסוף ישברו אותו מרוב עצבים, שהרי הוא לא פועל כלום. אדרבה הם יבינו מהר, שאין בו ממש, הכל שקר ודמיון ויבואו אליך ויחזרו בתשובה ויכירו בגדולתך וברוממותך, שאתה אל יחיד, חי העולמים ואין בלתו.

וכי רק משה רבנו חשב טוב על ישראל והקב"ה לא חשב על ישראל? והלא הקב"ה ידע שהם יעשו עגל. 'אמר רבי יהושע בן לוי בשם רבי שמעון בר יוחאי, פתח של תשובה, פתח לו הקב"ה, למי? למשה. בשביל מי? בשביל ישראל. 'בשעה שעשו ישראל את העגל היה משה מפיס את האלקים ולא היה שומע לו'. אמר מנשה עוד דרך ולא שומע לו. אמר לו הקב"ה: 'אפשר שלא נעשה בהם מידת הדין, על שביטלו את הדבור?' הרי הם שמעו "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ו"לא יהיה לך אלקים אחרים על פני", הם שמעו! איך אפשר שלא יעשה בהם דין? מה העולם הפקר? הם שמעו ועברו. אמר משה: 'כך אמרת בסיני,

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

זכאי
"חי כפליים"
50%
הנחה בטיול
הכולל ארוחה

רבי מאיר בעל הנס-טבריה

ר' יונתן בן עוזיאל-עמוקא

**תכנית הנסיעות לקברות הצדיקים
לשנת תשס"ה של ארגון "שופר"**
יום רביעי 06.04.05 כ"ו אדר ב'
יום רביעי 25.05.05 ט"ז אייר
יום רביעי 13.07.05 ו' תמוז
יום רביעי 14.09.05 י' אלול

ביום רביעי י"ז אדר א' 23.02.05
יציאה בשעה 7:30 בדיוק

**הטיול כולל ארוחת צהרים
כיד המלך**

המסלול:
11:30 טבריה
13:00 כינר
14:30 כינר
17:00 צפת
קבר מאיר בעל הנס
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א
ארוחת צהרים כיד המלך
קבר האר"י הקדוש
קבר רבי פנחס בן יאיר
קבר מרן רבי יוסף קארו

ההרשמה במשרדי "שופר" רח' מתתיהו 10, בני ברק טל: 03-6777779

כמו כן נתן להרשם במקומות הבאים:
אזור הרצליה: זוגג שמחה נייד: 052-3303442 טל: 09-9558033 **אזור דרום:** משפ' ידעי נייד: 050-5632941 - 050-9100104
אזור רשל"צ: הברי רות נייד: 052-5443805 טל: 03-9452955 **אזור אלעד:** משפ' משמור נייד: 054-2021495

זכרון עולם

המעוניין לתרום להפצת גליונות 'גנזי המלך' הבאים לעילוי נשמה, ליום זכרון או להצלחתו: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך' גליון זה 'גנזי המלך' מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן
this booklet is sponsored for the memory of:

ג'יובני אמתי בן קרלא לזכות לחזור בתשובה שלמה Giovanni Amati ben Carla	יהודית חקמון בת גמילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeu dit Hakmun bat Gamila and her daughters	אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחת פרנסה טובה Azura Nahum and his family	ג'יאני מוסכתי בן כוסטנצא שיזכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza
אילן חי דבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו נאזי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura	דוב חיים דבש בן מיכל מינא לפרנסה טובה ולבנות בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	מרטינה די קסטרו בת סבריינה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	אדי מסיקה בן ג'וליה לזיווג הגון כדי לבנות בית כשר בישראל Eddy Messica ben Giulia
סטפנו קלאו בן פראנקא לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'וליה לזכות בבן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	השותפים : לאונה סונינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	נואמי ג'רבי בת מרים לעילוי נשמתה Noemi Djerbi bat Miriam
יעקוב ג'יקומו טראג'ינה בו אסתר לעילוי נשמתו Yaakov Giacomo Terracina ben Ester	נתנאל בן יצחק ע"ה Nesanel ben Yitschok a"h	ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעילוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	אנריכו ארון מג'יאר בן רוזא לעילוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa
דינה סרור בת מסעודה ובנו משה כנרוד בן דינה - לעילוי נשמתם Dina Seror bat Mesauda and his son Moshe Bendaud ben Dina			מברך נחום בן מיסה ואשתו ג'מא בלולו בת ג'ורא - לעילוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora

להרזיח בגדול

בתוכנית "כח כפלים" \$28 מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת חינום קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים חינום

טיול לאתרים בצפון חינום

50 CD לצפיה חינום

מבוי שנתי לעתון חינום

מבוי לגנזי המלך חינום

גנזי המלך חינום 50 CD חינום מבוי שנתי חינום

WWW.SHOFAR.NET

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

קוד מסלקה		סוג חשבון		מס' חשבון בבנק				קוד מס' חשבון	
בנק	סניף			2	3	9	2	מס' חשבון	מס' חשבון

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוננו הני"ל בסניככם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומציאו לכם מדי פעם בפעם באמצעי מונטי, או רשימות ע"י "שופר" במפורט מטה ב"פרטי ההרשאה". (2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממוני/מנצי/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נחיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידינו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נחיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכז/נכזח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב ההרשאה זו, תוך עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעת חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב ההרשאה זו, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספס המחרוזת לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה _____
 1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מעת לעת ע"י "שופר" ע"י (התקדויות לקביעתם):
\$28 זכאות ליחיד
\$56 זכאות לזוג
 2. בדפי החיוב: (ממון במעשבת המתאימה)
 לחייב בתאריך:
 20 לחודש 30 לחודש
 חתימת בעל/י החשבון _____